DANSKE MUSEER

1989 2

Museumsloven

»Lovens formål er at sikre Danmarks kulturarv og at fremme museernes virke og samarbejde«.

Således lyder museumslovens første paragraf.

Det er ingen tilfældighed, at loven har dette dobbelte formål, og hele lovens opbygning med principper for statsstøtte til museer i forhold til lokalt økonomisk engagement, samarbejdsorganerne museumsråd i hvert amt, og det valgte museumsnævn centralt er indrettet hertil. Bygningen »Danmarks Museumsverden« består af mange elementer af forskellig form, farve, størrelse og alder, men konstruktionens bindemiddel er den nugældende lovs struktur og ansvarsfordeling, således som den gennem årtier er blevet tilpasset behovet for ændringer. Hvis man viser et organisationsdiagram over museumsverdenen til en udenforstående, bliver den pågældende som regel forbløffet og forvirret, og jeg må medgive, at det ser indviklet ud. Når man derefter prøver at forklare sammenhænge og taler om det værdifulde element af selvforvaltning, ser nogle lettede ud, men det afgørende gennembrud kommer, når det dokumenteres, at systemet fungerer – endda godt og billigt.
Lovens indledningsfanfare har også en mindre påagtet teoretisk baggrund, som knytter sig til opfattelsen af begrebet dansk kultur. Heri rummes så mange elementer af folkelig aktiv medleven, at en firkantet opdeling i statslig og lokal kultur med tilsvarende skarpe grænser mellem det økonomiske ansvar ville være ødelæggende for sikringen af Danmarks kulturarv.
Disse helt afgørende sammenhænge synes man desværre ikke at have øje for i Kulturministeriet.
I det forslag til en ny museumslov, som nu behandles i Folketinget, er forbindelsen mellem det statslige og de lokale tilskud til det enkelte museum helt forsvundet, og Museumsnævnet er reduceret til et rådgivende organ. De afgørende elementer i nævnets nuværende kompetence skal efter forslaget fordeles til henholdsvis ministerium og kommuner.
I bemærkningerne til forslaget kan man læse, at ændringerne skal være udtryk for forenkling og besparelse, uanset at en af de mest indlysende følger vil være øget bureaukrati med en større mængde enkeltsager i adskillige kommuner og i ministeriet. At kalde de nævnte forslag forenkling og besparelse giver kun mening, hvis man ønsker at smide barnet ud med badevandet.
Ministeren kan i hvert fald ikke have hørt efter den dag i november sidste år, hvor han selv havde inviteret alle landets museer til dialog om loven. Vi må sætte vor lid til, at Folketingets øvrige medlemmer vækker ministeren. Ikke af hensyn til ham eller museerne, men for at »sikre Danmarks kulturarv« – et område af afgørende betydning for såvel danskere som besøgende turister.

Hans Jeppesen ***Handels- og Søfartsmuseet på Kronborg***

Nye museer

I den smukt restaurerede »Grevegård« fra 1826 skal et moderne kulturhistorisk museum indrettes, det første forstadsmuseum i den museumsfattige egn vest og sydvest for København. Museet skal belyse udviklingen fra bondesamfund til bysamfund i Hedeboegnen fra 1800 til i dag. Museumslederens tiltrædelsestale gengives her...

Af Ena Hvidberg
Greve Museum

Et lille udpluk af museets og arkivets samlinger, her findes både arkivalier, smukke guldnakker og f.eks. en plastik-mælkekapsel fra 50'erne. Der mangler dog oplysninger og registrering af flere tusinde genstande og arkivalier, så et stort registrerings- og konserveringsarbejde venter, når første etape af museet er færdigindrettet i Grevegård, forhåbentlig i løbet af 1989-90.

Jeg vælger mig april
i den det gamle falder
i den det ny får fæste.
Det volder lidt rabalder.
Dog, fred er ej det bedste,
men at man noget vil.

Og det vil jeg.
Ordene, som vel er de fleste bekendt, er Bjørnstjerne Bjørnssons, og jeg synes, de på mange måder symboliserer den situation, jeg befinder mig i.

Når jeg overhovedet vover at give mig i kast med den omfattende og problemfyldte, men også udfordrende opgave, at bygge et nyt museum op, skyldes det, at jeg brænder for mit fag, etnologien.

Etnologen studerer livsformer og kultur. Kultur er et meget omfattende og spændende område. Vi er alle bærere og medskabere af kultur, men som regel er det os ikke bevidst. Kulturen er så indarbejdet en del af vores adfærd og tænkemåde, at den forekommer os helt »naturlig«. Kultur findes på mange planer, lige fra, hvordan man skal holde på kniv og gaffel, til hvordan man opdrager sine børn og hvordan man fortolker

Nye museer

I museets vedtægter er det fastlagt, at museets virkeområde er livsformer og erhvervskulturer i Greve Kommune fra udskiftningstid frem til i dag. Greve Kommune omfatter de fire gamle sogne: Greve, Karlslunde, Kildebrønde og Tune. Billedet viser forsamlingshuset i Tune i begyndelsen af 1900. De ældre mindes med glæde børnenes fastelavnsfester, som blev holdt i forsamlingshuset.

sin omverden. Det vil sige, at når vi har med kultur at gøre, så befinder vi os på mange forskellige niveauer, både på konkrete handlingsniveauer og på norm- og værdiniveauer.
Der har været mange forskellige definitioner på kultur gennem tiderne, men kort sagt er kultur menneskers fælles respons på de forskellige vilkår, vi er underlagt, og da der kan være stor forskel på vilkårene, er der også forskel i kultur. Der findes ikke blot en enkelt kultur, men mange kulturelle variationer eller livsformer.

De kulturhistoriske museer har som formål at formidle viden om livsformer og kultur bl.a. gennem udstillinger af materielle genstande, sat ind i deres miljø, så de fortæller om, hvordan menneskers hverdagsliv har været i forskellige sociale miljøer både tidligere, men også frem til vores egen tid.

Begyndelsen til et dansk kulturhistorisk folkemuseum blev gjort for 110 år siden af Bernhard Olsen, og som noget af det første, der blev indsamlet til det kommende museum, var møbler til en hel stue her fra Hedeboegnen. Denne stue har været udstillet næsten uafbrudt fra den først blev opstillet på den store Kunst- og Industriudstilling i København i 1879, til den her i sommer er blevet nedtaget i forbindelse med Dansk Folkemuseums udflytning fra Nationalmuseet, Frederiksholms Kanal til Brede. Og nu begynder så et nyt museum igen, hvis opgave det bl.a. er at belyse den kulturhistoriske udvikling på Hedeboegnen, med Greve Kommune som eksempel, fra tiden omkring 1800 frem til i dag.
På mange måder føler jeg mig som en »lille« Bernhard Olsen, men jeg har den store fordel at kunne øse af de erfaringer, som de danske folkemuseer har høstet gennem 100 år. Desuden har jeg – hvad Bernhard Olsen ikke havde – fra starten nogle meget smukke rammer omkring et nyt museum, den smukt restaurerede gamle »Grevegård« fra 1826.
Bernhard Olsen kæmpede for et nyt udstillingsprincip, interiør-princippet, hvor man opstillede hele stuer, som besøgende kunne gå ind i for derved bedre at opleve, hvordan de tidligere miljøer havde været at opholde sig i. Men dette nye princip blev ikke modtaget med begejstring af datiden. Mange kollegaer til Bernhard Olsen syntes direkte, at det var for uvidenskabeligt, for »poppet«.

Krogfiskeri med agn efter ål var almindeligt, i dag findes endnu nogle få fiskere, der driver denne form for fiskeri. Her ses museumsleder Ena Hvidberg i samtale med en af fiskerne ved Mosede Havn.

I dag står vi som museumsfolk nærmest i den modsatte situation. Kravet til popularisering er stort, og museerne skal kæmpe med hele underholdnings- og medieindustrien om befolkningens interesse og gunst. Hvordan skulle vi dog kunne formidle f.eks. provinsborgerskabets kultur, normer, boligindretning, dragt og holdninger bedre end Matador-serien? Det kan vi ikke – men vi kan noget andet.
Jeg tror det er vigtigt, at museerne lægger vægt på ikke at give en passiv, underholdende formidling, men en aktiv, hvor folk selv tager del. Procesformidling er et nyt begreb, der ikke blot betyder en formidling, hvor besøgende gøres bekendt med de aktiviteter, der foregår »bag kulisserne«, begrebet kan også dække en delagtiggørelse omkring indsamling af data, dvs. genstande, beretninger, interviews, hvor selve indsamlingsprocessen kan blive en formidlingsproces.
En sådan form for formidling kræver et nært samarbejde mellem arkiv, museum og befolkning. Jeg håber meget, at et sådant frugtbart samarbejde kan skabes her i kommunen med alle de kulturhistorisk interesserede borgere, med lokalhistorisk forenings medlemmer og med alle de folkelige kulturaktiviteter, der foregår her på »græsrodsniveau«.
De lokalhistoriske arkiver rundt omkring her i landet kan rose sig af et sådant samarbejde med brugerne. Her kommer folk for at indhente oplysninger, drive slægtsforskning med videre, og denne virksomhed er uvurderlig for det nære samarbejde. Greve lokalhistoriske arkiv skal fra min tiltrædelse som museumsleder høre under museet. Der har fra nog-

Rammerne om det nye Greve Museum er den nyrestaurerede Grevegård, der ligger udenfor Greve landsby. På billedet fra begyndelsen af 1900 ses stuehuset opført 1826. Det skal rumme museets cafeteria samt samlinger om hedebokulturen. I de øvrige længer skal kontorer, magasiner samt udstillingslokaler indrettes. Museet skal desuden rumme foredragssal og skolestue.

Bundgarnspælene stod tæt fra Kalvebod til Køge Sønakke i slutningen af 1800 og begyndelse af 1900. I dag er der kun 2 bundgarnslaug tilbage i Greve-området. Billedet viser en af grevefiskerne under garnbødning.

le sider været udtrykt bekymring for, at arkivet på denne måde ville blive stedbarn. Men det vil der ikke blive tale om. Da såvel arkiv som museum har samme emne- og virkeområde og derved kan supplere hinanden med hensyn til materiale, håber jeg på et frugtbart udbytte af samhørigheden mellem de to institutioner. Greve kommune har jo været geografisk beliggende midt i den traditionsrige Hedeboegn, og som egnsmuseum vil museet derfor have interesse også udenfor selve kommunens grænser.

Dog tror jeg, det er vigtigt, at museet ikke blot bliver hedebokulturmuseum, men også tegner sig sin egen profil som et forstadsmuseum, der også lægger vægt på den nære fortid og samtidsdokumentation. Forstadsudviklingen i dette århundrede vil derfor blive et vigtigt emneområde. Det er af betydning at kortlægge livsformer og traditioner ikke blot fra forrige århundrede, men helt frem til i dag, fordi hverdagsliv, som det levedes for blot få årtier siden, måske allerede er ved at gå i glemmebogen i dag, med det hurtigt foranderlige samfund, vi lever i.

Derfor vil Grevegård blive ramme ikke blot om udstillinger om den gamle hedebokultur, gård- og husmandsfamilier, fiskernes erhvervskultur og sommerlivet ved kysten, men også have udstillinger om udviklingen efter anden verdenskrig, foruden særudstillinger om aktuelle emner. Desuden håber jeg meget på at få skabt et aktivt museum med plads til andre kulturelle aktiviteter, så befolkningen virkelig kan føle, at det er »vores« museum.

Selv om udstillinger er det, der »sælger« et museum udadtil, så er det vigtigt at lægge vægt på fra begyndelsen, at de fleste museumsaktiviteter foregår bag kulisserne. Det drejer sig om indsamlings- og undersøgelsesvirksomhed, interviews skal foretages, genstande registreres og fotograferes, konserveres og bevares. Og uden forskning ingen formidling.

Her kommer de lokale museers rolle ind i billedet. De lokale kulturhistoriske museer er forskningsinstitutioner, der befinder sig midt imellem de mennesker, hvis hverdagsliv og livsformer, vi studerer – og forsker *for*. Gennem samtaler med mennesker, indsamling af genstande, billeder og arkivalier, kan vi beskrive forløb og forandringer.

Museer og arkiver er, med en moderne etnologisk betegnelse, feltstationer for samfundets hukommelse. Jeg vil arbejde på, at Greve Museum bliver en sådan feltstation for beboernes og omegnens hukommelse. Det tjener Greve kommune til stor ære, at man her som den første af de københavnske forstadskommuner har taget initiativ til et kulturhistorisk moderne museum, i den så museumsfattige egn vest og sydvest for

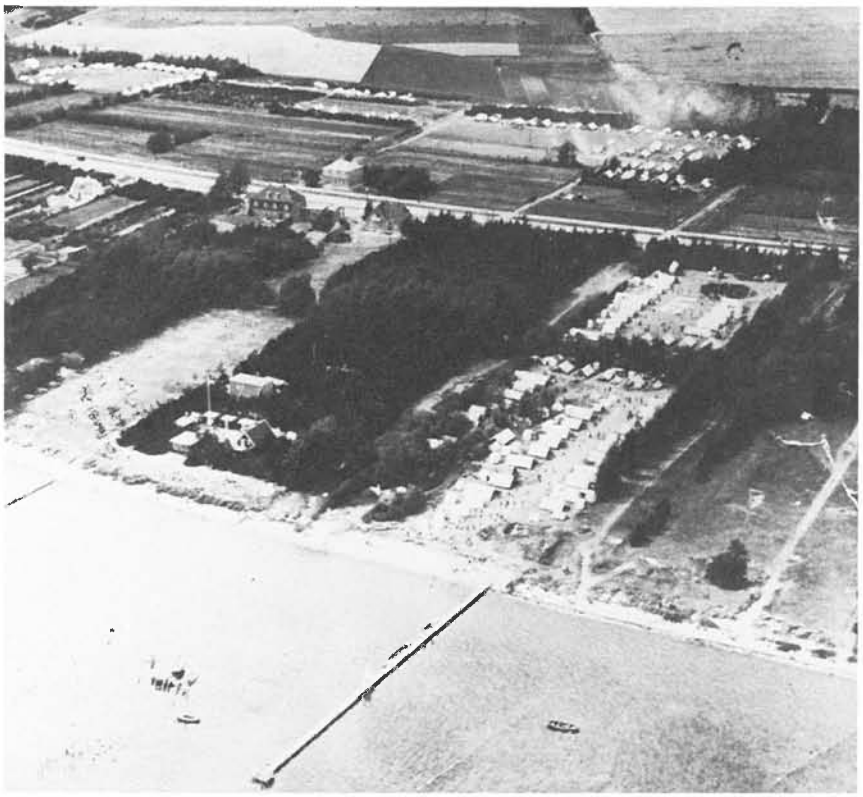

Kysten som »åndehul« for storbyens befolkning hører til museets forskningsområde. Allerede før »betonvejen« til Køge blev anlagt i 1935 blev kysten flittigt brugt om sommeren af københavnerfamilier, der på cykel med telt, børn og madpakke, tog til Hundige, Greve og Karlslunde for at nyde badelivet. Også en spejderlejr fandtes. Her ses »Danmarkslejren«, der allerede fra 1926 holdt til ved Hundige Strand. Billedet er taget i 1934.

København. Samtidig synes jeg, det er meget flot, at man her i kommunen har så store visioner, at der er mulighed for at skabe et moderne etnologisk museum, hvor også den allernyeste tids kulturhistorie skal inddrages.
Jeg håber derfor at man ad åre ikke vil sige som Per Smed: »hva nøtt er det te'« – men når det nye museum er kommet i gang med sine aktiviteter – snarere: »Jamen, selvfølgelig!«, for som feltstation for hele hedeboegnens og forstadsbefolkningens hukommelse vil museet blive en vigtig brik i Danmarks kulturhistorie.
Men bordet fanger. Har man politisk taget det første skridt til at etablere et museum, så forpligter det for fremtiden. Derfor er det vigtigt med opbakning fra de lokale bevilgende myndigheder – vigtigt at få Jer til at forstå, at I også kan have gavn og glæde af den viden, som findes på museet og arkivet.
Gennem de sidste årtier er forandringerne i samfundet gået så hastigt – landsbyer forsvundet, bondelandet bebygget, gamle fællesskaber og erhvervskulturer forsvundet – og for at vore efterkommere ikke skal blive helt historieløse er det af stor betydning at prøve at samle et billede af alle disse forandringer – at prøve at forstå dem.

Badebilleder som dette er der desværre meget få af. Forskning om sommerlivet ved kysten og forholdet mellem »københavnerne« og de fastboende er en af de opgaver, museumslederen skal tage fat på.

Nyt fra museerne

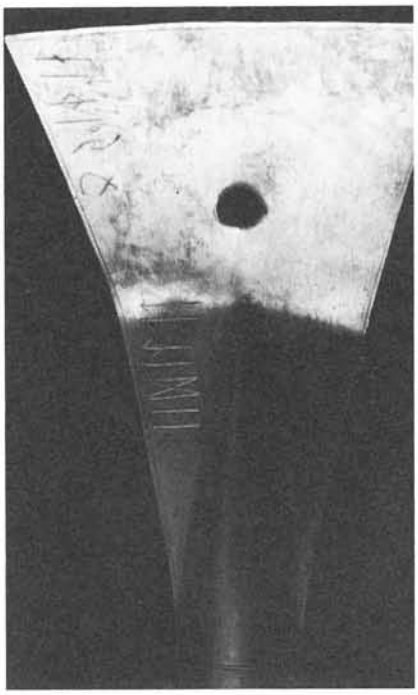

Runeindskrift på skjoldhåndtagsbeslag af sølv. Indskriften læses: Nithijo gjorde. Foto Jørgen Ilkjær.

Mere end 15.000 genstande fra tiden 200-500 e.Kr. er gravet op af Illerup Ådal. Fundstedet bliver fredet og derved sikret for eftertiden. Augustinus Fonden er trådt til og har sikret det enorme arbejde med at bearbejde og udgive fundene. Et helt nyt billede af datidens politiske forhold og handelsforbindelse med Romerriget toner frem ...

Af Jørgen Ilkjær Moesgård

Illerup Ådal oversvømmet. Oversvømmelsen midt i billedet antyder jernaldersøens omfang. Foto Jørgen Ilkjær.

bearbejdning af 15.000 genstande

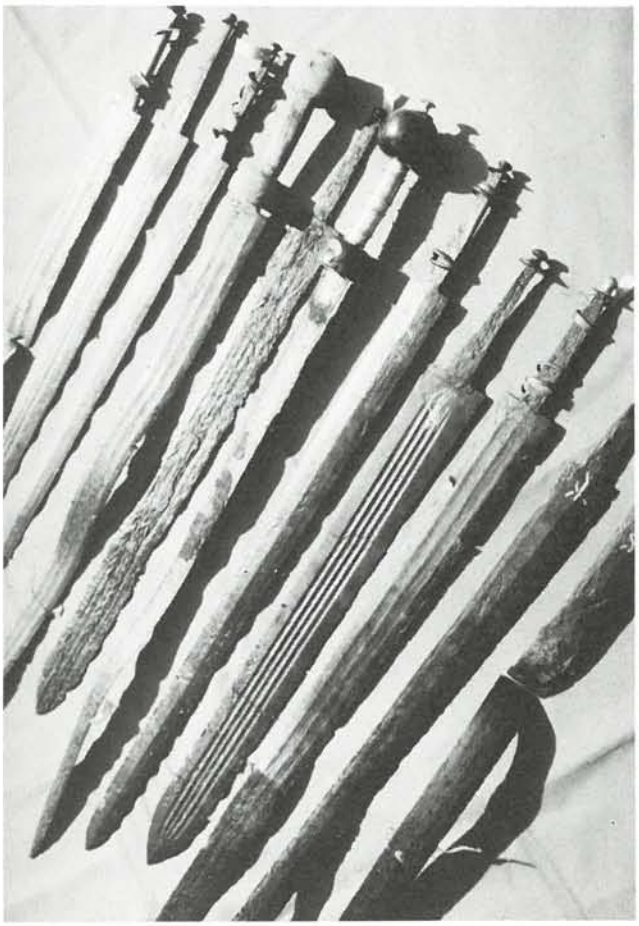

Romerske sværd fra omkring den sidste ofring i Illerup Ådal, omkring 200 e.Kr. Foto Jørgen Ilkjær.

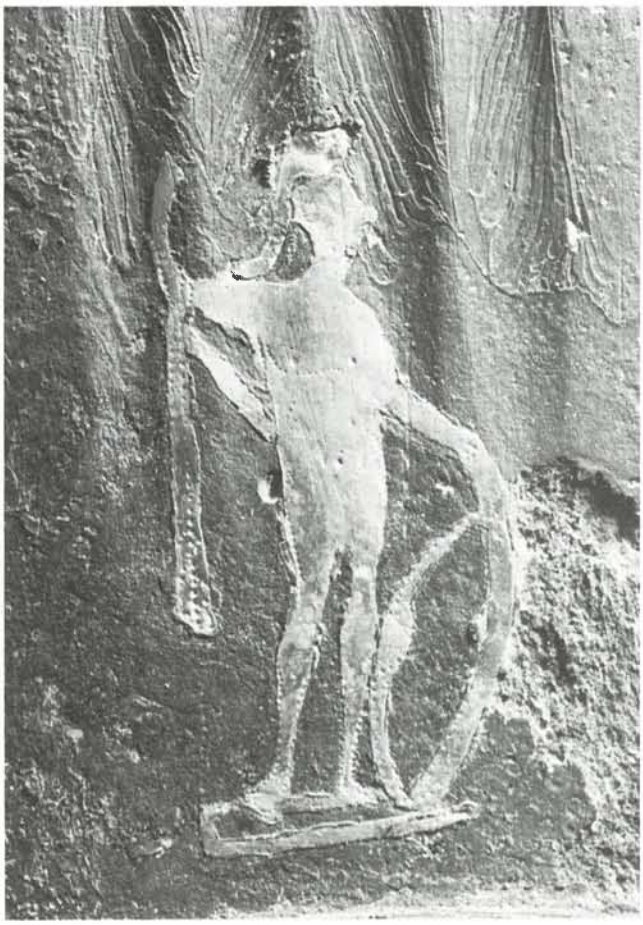

Krigsguden Mars indlagt i en sværdklinge. Foto Preben Delholm.

For godt et par år siden indstilledes udgravningerne af våbenofferfundene i Illerup Ådal efter undersøgelser dels fra 1950-56 dels fra 1975-85. De seneste 11 års undersøgelser har haft karakter af nødudgravninger, idet fundene var truet af ødelæggelse som følge af dræning.

De udgravede genstande tolkes som våbenofferfund. Fundene er hærudrustning i form af sværd, spyd, skjolde, krigeres personlige ejendele, værktøj og hesteudstyr, altsammen ofret til en krigsgud som tak for sejr.

Resultatet af indsatsen har været anstrengelserne værd. Mere end 15.000 genstande fra tiden 200-500 e.Kr. er blevet reddet. Omkring 40.000 m^2 af fund-områdets 100.000 m^2 er undersøgt, og den resterende del af fundstedet bliver gennem fredning sikret for eftertiden. Derfor skal der ikke graves mere i ådalen. Men hvis den hidtidige indsats skal have nogen mening, må fundene bearbejdes videnskabeligt og publiceres. Illerupfundet er en national skat – et fund, som vi er forpligtet til at formidle nationalt og internationalt.

Denne opgave har vi netop i dette forår fået mulighed for at gennemføre, idet Augustinus Fonden har tildelt os et beløb på kr. 4.8 mio. fordelt over 3 år til den videnskabelige bearbejdning.

Handelsforbindelser med Romerriget

Illerupfundet forbinder den romanske verden med den germanske og skandinaviske og er af fælles interesse for hele dette område. Derfor kan fundet ikke studeres uden at inddrage arkæologisk materiale fra hele den verden, der havde forbindelse med det Romerske Imperium. Ved studiet af Illerupfundet får vi et helt nyt billede af handelsforbindelserne i det første halve årtusind e.Kr. De velbevarede sværd fortæller os, at eksporten fra Romerriget var langt mere omfattende, end vi hidtil har kunnet forestille os.
Sammen med de øvrige krigsbytteofringer, bl.a. Thorsbjerg, Nydam,

Illerupfundet

Saks, syle, kamme, ske, ildstål, ildsten og anden personlig krigerudrustning fra den ældste ofring. Foto Jørgen Ilkjær.

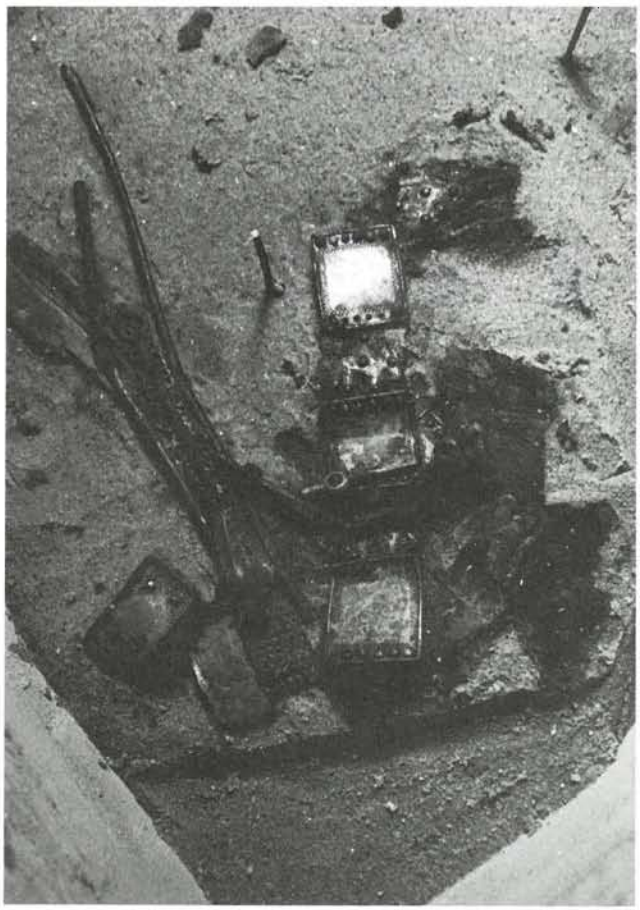

Et sværdophæng under udgravning. Foto Preben Delholm.

Vimose og Kragehul, er Illerupfundet en af de væsentligste kilder til belysning af vor historie i de første århundreder e.Kr. Her finder vi spor af en politisk organisation, der rækker langt ud over landsbyniveau.

Overordnet politisk styring i Nordeuropa?

Foreløbige analyser af enkeltfund, f.eks. kamme, tyder på, at disse er fremstillet på den skandinaviske halvø i det nuværende Vestsverige eller Sydnorge, hvorfra den fremmede hær kan være kommet. Detailstudier af andre mosefund vil måske give mulighed for at bestemme disse funds oprindelsesområde. Dermed kan mosefundene danne udgangspunkt for et internationalt studium af den periode, da de første bevægelser hen mod en overordnet politisk styring kan spores i »Germania Libera« – altså Nordeuropa uden for det romerske riges grænser.

Formålet med denne sidste del af Illerupprojektet er en videnskabelig bearbejdning, som omfatter beskrivelse, analyser, illustration og tolkning af materialet, herunder en vurdering af samfundsforhold lokalt, regionalt og overregionalt i det første halve årtusind e.Kr. Den videnskabelige bearbejdning er grundlaget for publikation, udstilling og almen offentliggørelse.

Mod publikation

Bearbejdningen af materialet har været i gang siden udgravningernes afslutning i 1985. Indkodningen af museale data på projektets mikrodatamater er afsluttet, og vi er nu i gang med en systematisk beskrivelse af enkeltfund, samtidig med at disse data bringes på elektronisk form i en database. Analyser f.eks. af fundspredning og typedefinitioner på basis af de indkodede data er igang. Også en del af de tidligere indsamlede beskrivelser af parallelmateriale er indkodet, således at det nu er muligt umiddelbart at sammenligne fundgrupper fra forskellige mosefund. I samarbejde med externe institutioner foregår analyser af metal, ben, tak, træ m.v. Den videnskabelige bearbejdning og forberedelsen til publikation, vil kunne udføres i løbet af årene 1988, 1989 og 1990.

Museerne er en messe værd!

Debat

I Januar 1988 afholdtes SIME, den første internationale messe for museer og udstillinger, i Paris. Messen kommer igen 1990, og vil herefter blive afholdt hvert andet år.

Af Kristian Romare
Kunstkritiker, Still, Frankrig

En idé som måske i første omgang kunne virke alt for »in«, kopieret efter kunsthandlermesserne, der har spredt sig over hele verden. Men som viste sig at rumme meget mere end som så. Og som blev en succes. *SIME*, den første internationale messe for museer og udstillingsvirksomhed (*Salon International des Musées et des Expositions*), blev født i Paris i januar i år. Den 15.-20. januar fyldte messen Grand Palais med et mylder af stande og udstillingsbåse, mens paneldebatter med indbudte stjerner fra museernes verden endevendte allehånde spørgsmål fra sponsorering til museernes rolle i byplanlægningen og udstillingskunstens mange specialområder, belysning, scenografi og audiovisuel levendegørelse m.m.

Museernes rolle er netop i færd med at gennemgå en gennemgribende og hurtig forandring. I det vi plejer at kalde informationssamfundet får museerne en stadig mere central funktion. »Når den dag kommer da vi ser tilbage på de store kulturelle innovationer i det 20. århundredes slutning, når vi spørger os selv, hvad der er blevet tilbage af denne splittede og forvirrede verden – med dens umættelige glubskhed og kannibalistiske medier – så bliver svaret måske det mest uventede og paradoksale: Museet!« Det er manden der fostrede ideen til *SIME*, Jean François Grunfeld, som formulerer sin overbevisning på denne måde. Hvad han savnede i den bølge af forandring og fornyelse, der gennemsyrer museernes verden, var en international sammenkomst, et mødested hvor alle de nye elementer kunne samles, ideer udveksles, og billedet af museet i dets nye kontekst kunne tydeliggøres.

SIME henvendte sig såvel til de professionelle som til det store muse-

Fra indgangen til museumsmessen SIME i Paris. På den ene side museumsteknik og service, på den anden side museer og forlag. Foto J. René Jacques.

Planerne for renoveringen af kunstmuseet i Rouen, der indledtes i år, var blandt det der blev præsenteret på SIME. Foto Musée de Rouen.

umspublikum. Og gav genlyd fra begge hold. Førstnævnte kunne ikke blot finde inspiration i kollegers ideer og synlige resultater. De kunne også få tips blandt udstillingsgenstande med skærmterminaler og andet museumsudstyr, og blandt konsulenter for belysning, interiørdesign, information og praktiske ting som kunsttransporter og forsikring. Der var afsat rigelig plads til museernes samarbejdspartnere på forlagssiden. Kunstboghandelen bliver jo f.eks. en mere og mere uundgåelig del af vore kunstmuseer.

Almenheden fik tre slags oplevelser fra denne messe. Den æstetiske med smagsprøver og ophængninger fra forskellige samlinger. Den informative. Man gik i skole og lærte sig hvorledes dette med museer fungerer bag kulisserne, organisatorisk, økonomisk, administrativt og praktisk. Man blev mindet om hvilket enormt vidtstrakt felt museerne omfatter, fra knivene i Thiers til digtere som Hugo og Mallarmé, fra tøjhusmuseet i Hôtel des Invalides i Paris til det nye fredsmuseum, der netop åbnede nu i juni i Caen. Man fik indblik i hvorledes museerne søger at udvide deres virksomhed uden for murene, som museet i det »grønne græs«, Musée en Herbe i Paris. Eller som forstaden Boulogne-Billancourt, der har etableret sig som et åbent museum for tredivernes levende historie, hvor filmen, flyet og bilen havde deres vugge, hvor bl.a. Perret, Le Corbusier og Tony Garnier har haft deres byggeplads, og hvor kunstnerkredsen omkring Juan Gris havde deres tilholdssted. Endelig var *SIME* begyndelsen til et fantastisk rejsebureau for museumsrejser. Man gik derfra med kasser fulde af brochurer. Mest imponeret blev jeg af den grafisk udsøgte dokumentation som regionen Emilia-Romagna i Italien havde ladet trykke specielt til udstillingen. Af den lærte jeg at der i denne region findes ikke mindre end 237 museer, som – forsikrer man – ikke er beregnet på at være magasiner der samler støv, men skal være en del af en levende struktur, udadrettet og også centrum for dokumentation og forskning.

Denne første messe fungerede som nedslagssted for en idé. Naturligt

nok var det først og fremmest museerne i Frankrig og nabolandene, Spanien, Italien og Schweiz, som var lydhøre over for kaldelsen. Museum of Modern Art og Metropolitan i New York havde sendt visitkort, men ellers glimrede ikke mindst USA og Vesttyskland med deres fravær. Alt tyder på at det kommer til at se anderledes ud i 1990. *SIME* er søsat som en biennal. Næste gang den slår portene op til Grand Palais i Paris bliver den 20.-28. januar 1990. I mellemtiden fungerer en lille avis, *La Lettre des Musées et des Expositions*, som informationskilde.

Det ville være synd hvis ikke også Norden var med på kortet over museernes verden 1990. Der findes, ikke mindst i Danmark, en aldeles speciel kombination af folkelig forankring og af tradition og fornyelse i museumskulturen, der udgør et vigtigt alternativ til de økonomisk og politisk fremdyrkede burhønsmuseer, som vi bl.a. ser flokkes i Vesttyskland. Der findes tendenser, som man håber *SIME ikke* vil forstærke. Derfor bør vi ikke frivilligt være så bly. Vi kan vise frem. Oppe på vor nordiske kant. For når man ser bort fra tipsene og turistreklamerne handler det jo om, hvilke vurderinger og visioner om en levende museumskultur der føres frem.

La Lettre des Musées et des Expositions udkommer 11 gange om året. Abonnement 450 francs, adresse Provinciales, 41, Boulevard Beaumarchais, Paris 75003.

Oversat af Bendt Alster

I Bernhard Olsens fodspor – eller i Fie Adamas'?

Markedsføring er et begreb, der er på vej ind i en del af dansk museumsverden, der i højere grad vil synliggøre sig. Spørgsmålet er hvorvidt denne proces sker på bekostning af den faglige ballast.

Af Ellen Damgaard
Lemvig Museum

I december stod jeg i en lang kø på apoteket; jeg skulle hente noget receptpligtig medicin ligesom en række andre kunder, der ventede i samme kø. Ved skranken var flere af apotekets højtuddannede farmaceuter tralvt beskæftiget med at vejlede folk, der så på apotekets udvalg af gaveartikler – nydeligt indpakket toiletsæbe eller gaveæsker mod bodylotion. Det tog tid! Gaven skulle jo også pakkes ind i rødt julepapir med guldbånd om. Da jeg endelig nåede frem til skranken, var det lige før også mine tabletter og salven var blevet pakket ind som gave.
Hvad kommer denne oplevelse nu museerne ved? Jo, det apoteket ville med sin julehandel, var »at gøre sig synlig«. Det kan de have fået at vide af et af de mange markedsføringsfirmaer, som i disse år fortæller os allesammen den samme lektie – vi må allesammen gøre os mere synlige, for så får vi allesammen en større bid af kagen! Det er det rene illusionsnummer, og det er en sag for sig. Værre er det, at det fører ellers fornuftige fagfolk ud i noget, der betænkeligt ligner prostitution. Mens apotekeren pakker julegaver ind, bager museerne klejner og klipper julepynt og bruger den stadig mere dyrebare arbejdstid på noget, som spejdertroppen og husholdningsforeningen og handelsstandsforeningen gør lige så godt eller bedre.
Og jagten på opmærksomhed kan drives hele året. Private fester kan – naturligvis mod en klækkelig betaling – fejres mellem smukke malerier på kunstmuseet. Og mangler man en iøjnefaldende receptionsgave – i stedet for de banale flasker med årgangsrødvin – er museumsshoppen leveringsdygtig. Da jeg for nylig i en kollegial forsamling tillod mig at bemærke, at jeg opfattede mit eget museum som en lokalt forankret forskningsinstitution med en bred folkelig oplysningsvirksomhed som væsentligste udtryk – og derfor ikke fandt behov for strømlinet markedsføring – fik jeg at vide, at det var »et støvet synspunkt«! Dansk Folkemuseums skaber, Bernhard Olsen, begyndte i

Tivoli, men endte som museumsmand. Er vi nu på vej i modsat retning?

Da jeg i sin tid begyndte i museumsverdenen, lurede der i kulissen et begreb, som vi kaldte »garderobeforvalteren«. Det var det, vi blev, hvis vi ikke gav museumsformidlingen en bredere karakter, end man gjorde dengang. Museumsvæsenet har siden under den endnu gældende lov – så længe det varer – haft gode muligheder for at opbygge et fint varieret netværk af institutioner, der ligeligt kunne tilgodese den klassiske museale firklang – indsamling, undersøgelser, bevaring og formidling. Vi blev ikke garderobeforvaltere, men museumsfolk med en ansvarlig holdning til det, vi arbejdede med; vi turde være os selv og vores arbejde bekendt.
Nu føles fremtiden usikker – og hvad skal vi gøre? Skal vi kaste den faglige ballast overbord og få skræddersyet en ny smartere profil af de marketingsfirmaer, der også »syr« for apotekeren og biblioteket og de kommunale forvaltninger? Skal vi prøve at overbevise politikerne om, at museerne er en »god forretning«, hvor de offentlige tilskud kommer retur til stat, amt og kommune i form af skatter og moms? Skal vi betragte os som virksomheder, hvor begreber som investeringer og lønsomhed er væsentlige? Eller skal vi vælge at tro på vores egen sag – tro på, at det arbejde museerne udfører er vigtigt og respektabelt? At indsamling og bevaring, forskning og formidling har stor værdi og betydning – ikke i kroner og ører – men som middel til forståelse af kulturel identitet og sammenhænge i tid og rum.
Skal nedskæringerne og omvæltningerne inden for museumsverdenen – og i samfundet – få os til at værne om de gode faglige traditioner, som vi har fået i arv fra Bernhard Olsen og de andre gamle kæmper? Eller skal vi overlade museerne til sælgerne og receptionsværtinderne?

Museerne og de elektroniske billedmedier – har rekvisitassistenten en producer i maven?

I nummer 2, 1988 af 'Danske museer' kunne man læse om en videofilm fra Det arkæologiske Forsøgscenter i Lejre. Vikingeskibshallen i Roskilde lavede en om bygningen af en flodbåd fra Borneo – den blev ovenikøbet vist på den gamle TV-station.. Er det noget, der viser vej mod en fremtid, hvor danske museer står som producenter af programmer om deres 'eget' stof, istedetfor, som nu, blot at levere genstande og viden til andres?

Af Jan Stubbe Østergaard
Glyptoteket

DKM mener, at museernes forhold til de elektroniske billedmedier er værd at tænke nærmere over og var derfor repræsenteret ved et europæisk kollokvium i Lille, d. 3. og 4. oktober 1988. Titlen var 'Télé-Musée' – det Televiserede Museum. Initiativtageren var foreningen af museumsinspektører i det nordvestlige Frankrig, og den overordnede ramme var Europarådets 'Film- og Fjernsynsår'; der var derfor opbakning fra det evigt aktive og økonomisk misundelsesværdigt potente franske kultur- og kommunikationsministerium, fra EF-kommissionen, fra lokale myndigheder og fra egnens private erhvervsliv(!)
Der var over 200 deltagere, fra museerne, fra de kulturelle myndigheder, fra fjernsynskanalerne og fra de såkaldte uafhængige producenter, fra det meste af Europa vest for visse grænser. Målet var at skaffe et overblik over museernes øjeblikkelige placering i (eller er det på?) fjernsynets programflade og få indkredset museumsprogrammernes art, både hvad indhold og produktion angår. Dertil noget om disse programmers seere og deres fremtid (ihvertfald programmerne, muligvis også seernes?).
Alt dette på to dage, med 24 foredrag. Enten står man af og sunder sig – eller også bliver man rundtosset; og da stort set alle foredragenes emner var interessante, kan man kun ærgre sig over sine begrænsninger, eller kræve ændrede vilkår næste gang – tanken var nemlig, at der her skulle oprettes et mere varigt forum.
Om det der blev hørt, i yderste korthed følgende:
Tankevækkende og bemærkelsesværdige programtyper kom fra flere sider. Den belgiske fjernsynskanal BRT finder det værd at sende tre (3) ugentlige 10-minuttersprogrammer

om aktuelle begivenheder i museumsverdenen; en uafhængig fransk producent er gået i gang med portrætter af nulevende kunstnere og kulturpersonligheder (herunder sågar en museumsdirektør) med det erklærede formål at smadre konventionelle former – computerstyrede effekter galore og fint brugte, rap klipning som i musikvideoer og amerikanske serier. Og Musée d'Orsays egen produktionsenhed har lavet en serie 5-minutters 'spots' med et opdigtet handlingsforløb, der kunne tænkes at have ført frem til det, der ses på et berømt maleri. Disse er lavet til en ungdom uden museumsvaner og vises derfor på gaden, ikke inde i museet. Fine forsøg på at få en 'målgruppe' i tale, som vi ellers har en tilbøjelighed til at overse eller opgive på forhånd.

To af de store museer i Paris har besluttet at satse på en egen produktionsenhed, nemlig Musée d'Orsay og Louvre; for Louvres vedkommende direkte begrundet med, at man var træt af ikke at have hånd i hanke med de programmer, der blev fremstillet af udefrakommende. På Pompidou-centret har man styr på tingene på anden vis; her hyrer man uafhængige producenter, der nærmest har status som professionelt værktøj, uden redaktionel indflydelse. En tredje model for museumsstyret produktion har man oplevet i Sverige, hvor Riksutställningar var hjemsted (er?) for en fælles museal film- og videoenhed understøttet af staten. Men langt de fleste programmer om museer tilrettelægges og produceres af andre end museerne selv – i første række af fjernsynskanaler, enkeltvis eller i internationalt samarbejde; uafhængige producenter spiller også en rolle, f.eks. NOS Televisie i Holland, men mest som underleverandører til fjernsynet, dvs. som co-producenter.
Noget tyder iøvrigt på at europæiske organer som Europarådet og EF-kommissionen er på vej ind i billedet, i den hellige europæiske integrations navn, som co-producenter og distributører af programmer med europæisk horisont. Hvis museerne kan finde sammen over grænserne, er der måske muligheder der... Det kunne passende blive til programmer, der fremhæver de enkelte landes kulturelle egenart som basis for den 'europæiske identitet', der tales så meget om for tiden. Man behøver ikke være EF-modstander eller paranoidt mistænksom for at få øje på faren for, at Europæisk Identitet ellers bliver tegnet af de 'store' lande. Et af de underholdende indslag var en hollandsk producents bidende ironiseren over franskmændenes evne til at sætte kikkerten for det blinde øje, når det gælder programmer fra de 'små' (f.eks. en film om Rembrandt, '..en ubetydelig hollandsk maler, som mine franske kolleger muligvis ikke kender..').

Et medie, der som fjernsynet sætter museerne i forbindelse med et kæmpe publikum, må nødvendigvis begejstre. Alligevel er der grund til at overveje, hvad det egentlig egner sig til og hvad vi vil opnå med det. Det må gælde om at opmuntre til, ikke erstatte, museumsoplevelsen; hvordan gøres det bedst?
Museerne kommer også til at overveje, hvilken type fjernsynskanal, man skal have noget med at gøre. Der blev gentagne gange gjort opmærksom på de kommercielle kanalers hastige fremmarch; på, at det sker på bekostning af det franskmændene kalder 'service public', og på, at udviklingen har medført en klar kvalitetskrise i fjernsynsmediet som helhed.
I denne sammenhæng kom et af foredragene ind på betydningen af, at have et grundigt kendskab til museumsprogrammernes modtagere; der er i Frankrig gennemført en sociologisk undersøgelse i det øjemed. Musée d'Orsay's udspil til ungdommen er et eksempel på en produktion, der henvender sig til en præcist defineret målgruppe. Det er imidlertid ikke kun publikums behov, man må kende til. En eventuel museumsstyret produktion af museumsprogrammer i Danmark vil i givet fald formentlig foregå som et fælles musealt tiltag og der er derfor brug for at kende til museernes behov. Louvre skal åbenbart i et vist omfang betjene andre franske museer og har sat en undersøgelse igang af deres hidtige brug af elektroniske billedmedier, af deres aktuelle praksis, samt af deres ønsker til fremtiden. Det bliver i den forbindelse vigtigt at have en klar viden om fjernsynsformidlingens historik – et foredrag var viet de første franske forsøg.

Enhver form for mere eller mindre udstrakt museal medindflydelse på produktion indebærer krav om samarbejde, mellem museerne, mellem afdelinger på et og samme museum, mellem museerne og deres co-producenter. Sidstnævnte forudsætter en betydelig grad af indsigt i hinandens verdner: hvad ved vi om omstændighederne omkring en producents arbejde – og hvad ved hun om museernes vilkår og intentioner?
Mødet i Lille kom ikke direkte ind på dette problemfelt, af høflighed og tidsnød, men det fyldte godt mellem linjerne. Måske er formidlingsmødet på Fuglsø det rette forum for et samvær mellem parterne?
Og så er der hele det juridiske og financielle felt, som hyppigt blev nævnt, men ikke blev et emne i sig selv. Her skal museerne alliere sig med venligtsindede folk med forstand på de dele.
Og der blev sagt mange andre interessante ting i løbet af de to dage. Man står tilbage med en overbevisning om, at museerne har en egen rolle at spille når det drejer sig om at tilvejebringe informative, underholdende og uddannende programmer til de elektroniske billedmediers millioner af brugere. Der arbejdes da også videre med sagen, i DKM's regi...

Der blæser stadig mørke skyer...

Endnu mens diskussionen om museumslovsrevisionen er på sit højeste, foreslår Direktoratet for de videregående uddannelser, at nedlægge de arkæologiske og etnologiske institutter ved universiteterne.

Af Michael Lauenborg

Ved redaktionens slutning forelå der intet konkret nyt om museernes skæbne i den kommende lov, der i det nye år er fremsat og førstebehandlet i Folketinget. Som det er de fleste bekendt, er der tilsyneladende ikke flertal for ministerens forslag, der således på nuværende tidspunkt må befinde sig i en forhandlingssituation.
At der ikke var et flertal for lovforslaget har naturligvis skabt en fornyet optimisme på de danske museer. Er der opstået et nyt kulturpolitisk flertal i Folketinget? Det ville være glædeligt og gavnligt for den verden, der ofte bliver fremhævet i de visionære festtaler, for dagen efter at blive æltet i et finansprogram.
Der er i de forløbne måneder blevet sagt og skrevet forbavsende meget om den kommende lovgivning – både af museumsfolk, bestyrelsesmedlemmer og politikere fra såvel folketing, amter og kommuner. Og debatten viser fortsat en forståelse for at sikre den danske kunst- og kulturarv og dermed forhåbentlig en fornuftig basis for driften af de danske museer.

Men aldrig havde vi nået at glæde os over det nye kulturpolitiske flertal i Folketinget, før nye tunge skyer drev ind over de danske museer.
Direktoratet for de videregående Uddannelser foreslog i begyndelsen af februar månd, at de museale uddannelser nedlægges ved universiteterne og overflyttes til Nationalmuseet. I den forbindelse skal man notere sig, at Direktoratet ikke regner kunsthistorie som et musealt fag, men derimod som et æstetisk, og at faget tilsyneladende skal fortsætte i såvel Århus som København, dog med nedskæringer.
Konsekvensen af forslaget er, at der ikke længere vil være et musealt institut vest for Storebælt. En plan, der er ligeså centralistisk som tidligere kulturminister H. P. Clausens forslag til en ny museumslov. En plan der nedvurderer de museale fag til ikke længere at høre hjemme på universiteterne, men henviser dem til mesterlæren, hvor der vel at mærke kun findes en mester i Danmark. En plan, der bygger på forkerte tal for ledigheden og dermed på forkerte forudsætninger. Med andre ord endnu et forslag, skrevet på en PCer, hvor man glemte at slå fra finans- til tekstbehandlingsprogrammet. Glædeligt er det, at Nationalmuseets direktion hurtigt og utvetydigt har sagt fra over for forslaget og klart tilkendegivet, at museet ikke har kapacitet til at påtage sig denne opgave. Og ingen ønsker om det.

Men dermed er diskussionen om universitetsinstitutterne vel ikke slut. Og derfor må det påpeges og understreges, at det er af største vigtighed for de danske museer at have et universitet indenfor rækkevidde i det daglige arbejde. Her tænkes ikke mindst på det store lovbundne antikvariske arbejde, der udføres ved de danske arkæologiske museer. De jyske museer udnytter i høj grad institutterne og det faglige miljø på Moesgård og samarbejdet med særligt de yngre kandidater og studenterne. Og det samme er tilfældet i Østdanmark. Man må herfor kraftigt advare mod tanken om at centralisere uddannelsen af arkæologer ved det ene af de to universiteter.
Vi er mange, der hverken kan eller vil tro på det seriøse i forslaget, al den stund forslagstillerne tilsyneladende ikke har analyseret følger og konsekvenser samt den reelle arbejdsløshed på området. Der er ikke mange gode grunde til at nedprioritere nogle fag, hvor kandidaterne kan brødføde sig selv.
Lidt skarpt må forslaget kaldes et makværk, der er resultatet af teoretiske øvelser ved skrivebordet.

Udstillinger

Museerne i København og på Frederiksberg samarbejder også i 1989 om *Museumsmåned Marts*, hvor man vælger et fælles tema. I 1989 er temaet *»På Rejse«*, som er et så facetteret emne, at de fleste museer deltager. Rejsen som fællesnævner vil blive fortolket bredt, f.eks. turistens møde med det fremmede og den forståelse af andre og sig selv, som kan blive udbyttet, de fremmedes møde med Danmark og den kulturimpuls eller konflikt, det kan resultere i, kunstnerens og videnskabsmandens rejser, den indre rejse, fremtidens rejseform, bagagen, rejsens rekvisitter, rejsens æstetik og meget andet.

Arbejdermuseet: *»Rejse – folk og ferie«*.
Bakkehusmuseet: *»Med digteren på rejse«*.
Botanisk Museum: *»Botaniske souvenirs«*.
Davids Samling: *»Den blå-hvide keramik – en rejse i tid og rum«*.
Den Hirschsprungske Samling: *»Kunstnere på rejse«*.
Filmmuseet: *»På vej«*.
Frihedsmuseet: *»Illegale på rejse«*.
Geologisk Museum: *»Grønlandsekspeditioner«*.
Kunstindustrimuseet: *»Hos stoftrykkere i Pakistan«*.
Musikhistorisk Museum: *»Musik som bagage«*.
Nationalmuseet: *»Rejser mod bod og bedring«*.
Post- og Telegrafmuseet: *»Med diligence og postskib«*.
Rosenborg: *»Kongen på rejse«*.
Statens Museum for Kunst: *»Sommerrejsen til Vejby«*.
Teatermuseet: *»Jorden rundt – i teatrets forunderlige verden«*.
Thorvaldsens Museum: *»Rejsen til Rom«*.
Tøjhusmuseet: *»De lange rejser«*.
Zoologisk Museum: *»Dyr på vandring«*.
Botanisk Have: *»Planter på rejse«*.

På nogle af museerne fortsætter udstillingerne sæsonen igennem.

Kunstindustrimuseet har efter omlægning af gulvene i museets sydfløj åbnet to nyindrettede afsnit af samlingerne: »Danske kunstnermøbler og kunstnerkeramik m.m. 1800-1900« og »Kunst fra Europa omkring 1900« (sølv, glas, keramik, tekstil, møbler m.m.).
Museets nord- og østfløj med samlinger fra renæssance til og med Louis XVI, inkl. museets tekstilrum, er lukket fra 1. januar og formentlig resten af året på grund af udbedring af gulvene.

Fiskeri- og Søfartsmuseet, Saltvandsakvariet i Esbjerg åbner i marts 1989 en ny basisudstilling med titlen »Dansk havfiskeris gennembrud 1880-1940«.
Siden maj 1988 har en 40.000 kvadratmeter stor frilandsudstilling været under etablering i umiddelbar forbindelse med Fiskeri- og Søfartsmuseet. Den maritime frilandsudstilling, der baseres på en kombination af historisk miljø, arbejdende værksteder og interaktiv formidling, vil omfatte 4 miljøer eller grundtemaer, hvoraf 3 tillige med et legeområde forventes færdigt til sommeren 1989, mens et havnemiljø er planlagt afsluttet i 1990.

I sommeren 1989 åbner *Haslev Museums* permanente udstilling om stationsbyen Haslev. Der vil dels blive fokuseret på nogle generelle træk ved stationsbyerne, dels på de omstændigheder, der var specielle for Haslev – den meget store stationsby, der blev kendt som byen med de mange Indre Missions-skoler.

Kastrupgårdsamlingen har åbnet en mindre, permanent udstilling af Kastrup Fajance samt arbejder af Th. Philipsen, og en café for museets publikum.

I 1989 etablerer *Skanderborg Museum* en permanent udstilling »Illerup fund«. En præsentation af de første fund fra opdagelsen af jernalderens store krigsbytteofer i Illerup Ådal.
Læs side 8-10 om Illerup-fundet.

Ligeledes planlægger Skanderborg Museum som mange andre museer udstilling i 1989 i anledning af 100-året for stiftelsen af den første danske turistforening »Turistliv på Skanderborg-egnen«.

Museet for Thy og Vester Hanherred i Thisted åbner i januar sit »Skatkammer« som permanent udstilling. Udstillingen omfatter forskellige pretiose som glas, fajancer, messingting, tinsager, sølv, ure, skrin og meget andet.

Viborg Stiftsmuseum fejrer i sommeren 1989 200 året for den franske revolution med en særudstilling »Oplysning og Revolution« om Viborg i 1700-tallet. Udstillingen bliver suppleret med en række arrangementer: film, malerskole, dans og maskerade for at understrege, at selv om Viborg i 1700-tallet var dybt provinsiel, så var man kulturelt velorienteret og vidste godt, hvordan man udvidede sin ånd og havde det morsomt på samme tid.

Publikationer

»Arbejderbevægelsens historie på en ny måde«. Institutionen »Fagbevægelsens Interne Uddannelser« har henvendt sig til *Arbejdermuseet* og Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv for at få produceret en videoserie til brug i undervisningen af tillidsrepræsentanter. En medarbejder fra FIU danner nu sammen med en lektor i historie på Danmarks Lærerhøjskole, en historiker fra ABA og en folklorist og to etnologer fra Arbejdermuseets redaktionsgruppe. Der skal produceres to grundbånd, som giver baggrunden for den historiske udvikling og ti emnebånd, der tager udgangspunkt i et aktuelt problem, som gives et historisk perspektiv.

Nationalmuseet har udgivet: Flemmning Kaul: Da våbnene tav. Hjortspringfundet og dets baggrund. Nationalmuseet og Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, København 1988.

Museet for Thy og Vester Hanherred har i samarbejde med Sparekassen Thy udsendt bogen »Den gamle herregård – en bog om 1700-tals matadorer i Thy«. Bogen er skrevet af etnolog Hanne Mathiesen. 188 s., gennemillustreret.

Viborg Stiftsmuseum. Ved årsskiftet udkommer bind 6 af Viborg Leksikon, »Viborg Egnens Geologi« af Holger Lykke Andersen.

Jysk Arkæologisk Selskabs publikationer 1988:
Torsten Madsen (red.): Multivariate Archaeology, Numerical Approaches in Scandinavian Archaeology. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter bd. XXI, 152 s., ill., kartonomslag.
Peder Mortensen og Birgit Rasmussen (red.): Fra Stamme til Stat 1: Jernalderens Stammesamfund. Jysk Arkæologisk

Meddelelser

Selskabs Skrifter bd. XXII. 150 s., ill., indbundet.
Niels Andersen: En befæstet kultplads fra Bondestenalderen. 72 s., ill.

Naturhistorisk Museum, Århus har udgivet hæftet »Dinosaurer og andre fortidsøgler« af Majbrit Högberg og Anne Mette Dahl Jensen, illustreret af Theis Andersen. 32 s. I hæftet fortælles om øglernes tidsalder og stamtræ, og om hvad forsteninger kan fortælle os om dyrenes udseende og levevis. Der er nærmere beskrivelse af 13 fortidsøgler – både dinosaurer, fiskeøgler og flyveøgler – alle illustreret med stregtegninger. Hæftet henvender sig både til børn og voksne.

På *Gyldendals Forlag* i København er udgivet: »Danmarks forhistoriske Dyreverden – Fra istid til vikingetid« af Kim Aaris-Sørensen med illustrationer af Jens Olesen. 251 s.

På *Københavns Bogforlag* er udkommet »Da vi var børn 3-4« om danske børns liv i vort århundrede. Da vi var børn 3 – børnenes fortalte historie mellem to verdenskrige. Da vi var børn 4 – børnenes fortalte historie fra 1940'erne til i dag.

Norsk ICOM har udgivet »Økomuseumsboka«, red.: John Aage Gjestrum og Marc Maure, med flg. indhold om økomuseer: Indledning til en ny museologi, Neighborhood museum, Santiago 1972 – et vendepunkt, Økomuseer i Frankrig, International Movement for a New Museology, Metoderne – udstilling som eksempel og Økomuseer i Norge.

Husk at Museologisk Bibliotek i Statens Museumsnævn er åbent tirsdag og fredag 9 til 16. Nybrogade 2, 1203 København K. Telefoner: 01 92 35 40 og 01 92 35 99.
Lister over tilvækst findes i »Meddelelser«.

Kursus
5. Overfladisk arkæologi
Arkæologisk overfladeafsøgning er en teknik med lang tids hævd. Den anvendes over hele verden, under vidt forskellige forhold, fordi den er billigst, når det gælder om at skaffe et overblik over et større områdes arkæologiske potentiale og udvikling.
Igennem de senere år har der navnlig i angelsaksisk forskning været en stigende interesse for de tekniske og metodiske sider af survey/rekognoscering. Det er på tide, at der i Skandinavien udvikles et selvstændigt engagement i disse sider af arbejdet, da der i de kommende år utvivlsomt bliver brug for mere viden om og brug af recognoscering, både ud fra videnskabelige begrundelser i forbindelse med regionale studier og i sammenhæng med det antikvariske arbejde. Kurset har til hensigt at søge de angelsaksiske erfaringer inddraget i en nordisk sammenhæng og samtidig for en

gangs skyld at samle nordiske forhistorikere og klassiske og nærorientalske arkæologer om en fælles problematik. Undervisningen vil varetages af engelske, svenske, norske og danske forskere.
Kursussted: Fyns Stiftsmuseum, Hollufgård, Odense.
Kursustid: 31. juli-5. august 1989.
Kursusledere: Museumsinspektør Henrik Thrane, Fyns Stiftsmuseum og lektor Lise Hannestad, Institut for klassisk Arkæologi, Aarhus Universitet.
Tilmeldingsfrist: 1. maj 1989.
Tilmelding og oplysning: Henrik Thrane, Fyns Stiftsmuseum, Hollufgård, Hestehaven, DK-5220 Odense SØ, tlf. 09 13 13 72 og Lise Hannestad, Institut for klassisk Arkæologi, Aarhus Universitet, DK-8000 Århus C, tlf. 06 13 67 11 lokal 257.

Nyt om navne
Mag.art. i kunsthistorie *Lennart Gottlieb* er udnævnt til leder af den moderne afdeling ved Glyptoteket.

Folke Kjems, født 1951, er udnævnt til leder af Skive Museums Kunstafdeling. Han er mag.art. i kunsthistorie ved Københavns Universitet 1986. Været ansat ved Sektionen for moderne dansk og udenlandsk kunst, Statens Museum for Kunst og ved Vestsjællands Kunstmuseum, Sorø.

Efterlysning
»Museumsinspektør Benno Blæsild Svendborg & Omegns Museum er igang med en registrering af dobbelte portrætbuster udskåret af den grønlandske kunstner Gerth Lyberth. Foreløbig kendes et par beroende på Grønlandssekretariatet, Nationalmuseet, et par i Knud Rasmussens hus i Hundested, et par på Landsmuseet i Nuuk samt et par tilhørende Svendborg & Omegns Museum beroende på Sisimiut Museum. Oplysninger om yderligere par bedes sendt til: museumsinspektør Benno Blæsild, Svendborg & Omegns Museum, Grubbemøllevej 13, 5700 Svendborg.«

Efterlysning!!!
Jeg er museumsansat historiestuderende og igang med at skrive speciale om de kulturhistoriske museers udstillingsvirksomhed gennem tiden. *men*, jeg mangler kildemateriale.
Derfor søger jeg:
fotos, tegninger o.l. af gamle museumsudstillinger
Skulle dit museum ligge inde med sådant materiale, vil jeg meget gerne høre fra dig.
Du kan henvende dig til Jagt- og Skovbrugsmuseet, tlf. 02 86 05 72 eller evt. til min privatadresse, tlf. 01 42 85 96.

Else Mølgaard, stud.mag.

Indhold

Årgang 2, nr. 2, marts 1989

»Danske Museer« er et blad der henvender sig til enhver der interesserer sig for den danske museumsverden. Bladet vil fortælle om de kunsthistoriske, de kulturhistoriske og de naturhistoriske museer med udsyn til den udenlandske museumsverden.

Hans Jeppesen
Museumsloven 2

Nye museer:
Ena Hvidberg
Greve Museum 3

Nyt fra museerne:
Jørgen Ilkjær
Illerupfundet 8

Debat:
Kristian Romare
Museerne er en messe værd 11
Ellen Damgaard
I Bernhard Olsens Fodspor – eller Fie Adamas'? 13
Jan Stubbe Østergaard
Museerne og de elektroniske billedmedier 14
Michael Lauenborg
Der blæser stadig væk mørke skyer 16
Meddelelser 17

Knive, spyd- og lansespidser. Foto Jørgen Ilkjær.

Omslaget viser en guldmaske fra Illerupfundet. Se side 8-10.

Danske Museer

Udgivet af Museumstjenesten. Udkommer ca. 6 gange om året.

»Danske Museer« erstatter det tidligere tidsskrift »Museumsmagasinet«.

Redaktion: Bendt Alster (ansvarshavende) og Tove Borre.

Redaktør af aktualitetsstof til 1. juni 1989: Michael Lauenborg.

Redaktionskomite: Jan Garff, Statens Museum for Kunst, Tove Hatting, Zoologisk Museum, Jacob B. Jensen, Industrimuseet, Horsens, Flemming Johansen, Ny Carlsberg Glyptotek, Claus Olsen, Skagens Museum, Svend Tougaard, Fiskeri- og Søfartsmuseet, Esbjerg, Vibeke Woldbye, Kunstindustrimuseet.

Redaktionens adresse: Tove Borre, Ørslev Kloster, Hejlskovvej, 7840 Højslev, tlf. 07 53 85 65. Michael Lauenborg, Esbjerg Museum, Nørregade 25, 6700 Esbjerg, tlf. 05 12 78 11. Bendt Alster, The University Museum, 33rd and Spruce Streets, Philadelphia, Pennsylvania 19104, USA.

Abonnement årligt: 100 kroner. Ekspedition: Museumstjenesten, Sjørupvej 1, Lysgård, 8800 Viborg. Tlf. 06 66 76 66.

Princip-lay-out: Mia Okkels IDD

ISSN 0904-0579

Sats og tryk: Special-Trykkeriet Viborg a-s

Eftertryk er kun tilladt i uddrag og med tydelig kildeangivelse.